

วิทยานิพนธ์เรื่อง “พระธรรมจาริกกับการสร้างจิตสำนึกความเป็นไทยของชาวเขา” มีวัตถุประสงค์เพื่อ ศึกษาถึงวิธีการดำเนินงาน ทำให้ชาวเขามีจิตสำนึกของความเป็นไทย โดยพระธรรมจาริก กำหนดขอบเขตประเด็นการวิจัยที่ วิธีการเผยแผ่พระพุทธศาสนา ผ่านงานพระธรรมจาริก เพื่อเป็นการปลูกจิตสำนึกความเป็นคนไทยแก่ชาวเขา ในเขตภาคเหนือว่า มีปัญหาอุปสรรค และความสำเร็จของการสร้างจิตสำนึกความเป็นไทยแก่ชาวเขาอย่างไร โดยการคัดเลือกศึกษาในเขตพื้นที่เฉพาะโครงการพระธรรมจาริกในจังหวัดเขตภาคเหนือ จำนวน 50 อาศรม

ผู้วิจัยได้ใช้วิธีวิจัยเชิงเอกสาร (Documentary Research) ผสมผสานกับวิธีการสัมภาษณ์เชิงลึกกับบุคคลสำคัญที่รับผิดชอบงานของโครงการพระธรรมจาริก ภาคเหนือจำนวน 60 ท่าน ประกอบด้วย ประธานโครงการคณะพระธรรมจาริก ผู้อำนวยการโครงการ ๑ แกนนำชาวพุทธประจำหมู่บ้าน และชาวเขาในเขตปฏิบัติงานของพระธรรมจาริก เป็นต้น รวบรวมข้อมูลทั้งหมดมาจัดระบบ และทำการวิเคราะห์ (เพื่อหาข้อสรุปถึงวิธีการ ของการเผยแผ่พระพุทธศาสนาที่สามารถทำให้ชาวเขามีจิตสำนึกในความเป็นคนไทย)

ผลจากการศึกษาพบว่า วิธีการหรือแนวทางที่พระธรรมจาริก ได้นำไปสร้างแก่ชาวเขาให้เกิดมีจิตสำนึกในความเป็นไทยนั้น มีหลายแนวทางด้วยกัน คณะพระธรรมจาริก ที่ได้นำเอาหลักพระธรรมคำสอนทางพระพุทธศาสนาของพระพุทธเจ้าไปประกาศเผยแผ่และอบรมแนะนำแก่ชาวเขาเผ่าต่าง ๆ ที่อาศัยอยู่ตามแนวตะเข็บชายแดนทางภาคเหนือของประเทศไทย ด้วยการกระทำกิจกรรมต่าง ๆ คือ

1. จัดตั้งโรงเรียน สอนวิชาศีลธรรมในวันอาทิตย์แก่เด็กชาวเขา อบรมธรรมะในวันธรรมสวนะ ในอาศรมต่างๆ
2. จัดงานประเพณีต่างๆ ในวันสำคัญทางพระพุทธศาสนา และวันสำคัญแห่งชาติ เป็นประจำ
3. ให้การสงเคราะห์อ่อนเคราะห์แก่กุลด้านปัจจัยการดำเนินชีวิต และสาธารณสุขแก่ชาวเขาผู้ยากไร้
4. ในส่วน แม่ข่ายที่วัดศรีโสดา ได้จัดตั้งสถานศึกษานับแต่ระดับพื้นฐานจนถึงระดับอุดมศึกษา
5. ให้การฝึกอบรมด้านอาชีพ เช่นตั้งโรงเรียนสตรีชาวเขาที่วัดวิเวกวาราม
6. นำชาวเขาแสดงตนเป็นพุทธมามกะ และการนำชาวเขามารบพชาอุปสมบทหมู่เป็นประจำ และให้ได้รับการศึกษาทั้งสายสามัญและพระปริยัติธรรม เพื่อสร้างศาสนทายาท
7. จัดตั้งแกนนำชาวพุทธในอาศรมและพื้นที่ที่อาศรมพระธรรมจาริกตั้งอยู่
8. ส่งพระธรรมจาริกไปปฏิบัติศาสนกิจในพื้นที่เป้าหมายอย่างต่อเนื่องมาถึง 41 ปี

กระบวนการ เหล่านี้ เป็นวิธีการทำให้ชาวเขามีจิตเป็นกุศล กระทำในสิ่งที่ถูกต้อง ประพฤติปฏิบัติตนเป็นพลเมืองดีและเป็นพุทธศาสนิกชนที่รู้จักบุญคุณของแผ่นดินไทยที่ตนอาศัยอยู่ภายใต้พระบรมโพธิสมภาร สำนึกว่าตัวเองเป็นคนไทย ปราศรัยให้พระธรรมจาริกอยู่ปฏิบัติศาสนกิจในหมู่บ้านของตน

พระธรรมจาริกนับว่า มีส่วนสำคัญยิ่ง ในการนำเอาหลักธรรมทางพระพุทธศาสนาไปเผยแผ่แก่ชาวเขา เพื่อสร้างชาติให้มั่นคง สร้างความเป็นไทยแก่ชาวเขา ดำเนินไปควบคู่กับการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของรัฐบาล ดังนั้น วิธีการสร้างจิตสำนึกความเป็นไทยของชาวเขา ได้อาศัยการดำเนินงานของรัฐบาลและการเผยแผ่พระธรรมคำสอนทางพระพุทธศาสนาแก่ชาวเขา โดยผ่านโครงการพระธรรมจาริกควบคู่กันไป จึงจะบรรลุผลสำเร็จและอำนวยผลประโยชน์ ความสงบสุขร่มเย็น แก่ประเทศชาติในที่สุด

The aim of the thesis entitled “Phradhammajarika and the Instillation of Thainess Among the Hilltribes” is to study the procedure of instillation of Thainess among the hilltribes managed by Phradhammajarika through their missionary works in the Northern region in order to assess. What is the problem and weakness and strength, and what is the cause success of instillation of Thainess among the hilltribes. The target group of study are 50 camp of Phradhammajarika .

Research methodology is documentary research plus with dept interview with 60 authoritative people, e.g., president of Phradhammajarika project, director of the project. Buddhist leader of the village hilltribes in the area in which Dhammajanka’s missionary works permeated. The research was been done by collecting data , systematizing and analyzing it, reporting it in descriptive way.

From the study, it was to end that in order to instill Thainess among hilltribes , Phradhammajarikas have been operated their missionary works, it is to preach Buddha’s teachings to the hilltribes living in the most Northern part of Thailand, via many activities, such as,

1. to establish the school, in which morality is taught on Sunday and other days.

2. to organize festivals on Buddhist holidays and national holidays regularly.

3. to help them in need with requisite for life and public health.

4. At the headquarter at Wat Srisoda, education system from elementary level up to higher education is made accessible for them.

5. to provide them with career training .e.g., career training center at Wat Vivekavanaram.

6. to cultivate them with adopting of Buddhism ceremony (Buddhamamaka) and to give them a chance of Buddhist ordination organized once a year by which they can access a channel of education, both general and ecclesiastical, after which they may be a good Buddhists.

7. to set Buddhist organization up in the camp and the area which Phradhammajarika's missionary work premeated.

8. to supplement Phradhammajarika in the strategic area for more than 41 years continuously.

Via these activities, hilltribes' attitude has been gradually changing, e.g., they become good citizen and good Buddhist. Realizing the gratitude of land in which they live upon under the protection of the King, being proceed of Thainess, welcoming Phradhammajarika to their village.

Phradhammajarika has played an important role in propagation of Buddhism to hilltribes. In order to make the nation stable , they instill the conscience of Thainess among them. Their activities go hand in hand with economic and social development run by government sector. Therefore, to the best for instillation of Thainess among hilltribes, in one hand it run by government sector, on the other hand it is a propagation of Buddhism which run by Phradhammajarika